

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és
ünneppnap kivételével)
mindennap délután
4 órakor.
Szerkesztőség és ki-
adó hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben hához hordva
Egy hónapra . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétkü-
ldéssel:
Egy hónapra . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 ha-
sábos nonpareille sor 60
fillér. Hivatalos hirdeté-
sek egy sor 1 kor.

Kiábrándulás.

Az új korszakhoz fűződött re-
mény napról-napra fogy a nemzet
szívéből. Az országra nézve hasz-
nos változások nem történtek, ép-
pen csak annyiban lett más a
helyzet képe, hogy ma nemzeti-
szin lobogót fitogtathatnak azon
pillanatokban is, mikor a közös
intézmények, nekünk kevés hasz-
not hozó, pénztárát töltik a ma-
gyar aranyakkal.

Rége óta a miniszterek nem mer-
tek volna nemzeti jelvényt
a delegációba menni. Ma mernek.
Ez a nemzeti vívmány. De hogy
aztán e jelvényt a keblen ép-
pen úgy hízaló a közös pénztá-
raknak, mint a régi kegyelmes
urak voltak, az más. A fokozatos
haladás szemmel látható. Bátran
merik viselni a magyar valóságos
belső fitkos tanácsosok a tulipánt
és a sarkantus csizmát. Az a
gondolat támadt azonban bennünk,
hogy ezt megtehették volna a haj-
dani labancminiszterek is. Nem
merték, pedig a jó Bécs nem ha-
ragudott volna meg érte. Csak
fizetni, akármilyen kosztimben.
Sőt, azt kezdik észrevenni Bécs-
ben, hogy a Gotterhalte mellőzé-
sével, a Rákóczi-induló hangjaira
többet és esztelenebbül fizet a
magyar.

Igy történt az utóbbi időben. A
nemzeti önérteteink épségben tar-
tása mellett kiürült a pénztárcánk.
Éhesen állunk a tulipános ruhák-
ban, üres tulipános ládák előtt.
Mindent od'adunk a császárnak. A
királynak nem marad semmije. De
a király önzetlenül hízalja a csá-
szárt s erről a részről nem tör föl
a sóhaj.

De a nemzet mégis kezd kiábrán-
dulni. Nincsenek eredmények.
Adunk és kilátás sincs arra, hogy
kapjunk. Mire való volt hát a sok
komédia? Mért viszik be a nemze-
tet a küzdelembe a vezérek, ha
azt végül hadizsákmány nélkül
feladják. Mért nem állanak félre a
küzdelemből, ha kimerül az izmuk,
elfogy a lelkierejük?

Kétévi adóhátralék súlyától nyög
a nép. Aratás idején soroztatnak.
A munkától elvonják a legderekabb
legényeket. Aztán fizessünk adót
kétszerannyit, mint máskor. Ha a
nemzet kétesztendeig éhezette a
közös kincstárt, azt most kétszeres
táplálékkal kell einémítania. De
hogy ő két évig küzdött, annak a
bére nincs meg. Ellenkezőleg. Né-
met kommandón hajtják járomra
a magyar fiukat és a császár és
királynak esküdnek hűséget.

A nagy függetlenségi párt pedig

néma, mint a temető. A régi ku-
rucvezér nem ösztöklél senkit a
cselekvésre. Nincs akarat, nincs
kedv és nincs — vezető. Hadvezér
nélkül áll a tábor, melyet bevezet-
tek ugyan az ellenfél várába, de
leszedték róluk a vértet, kivették
kezükből a fegyvert. A bennlakók
pedig megtartották védő és támadó
szerszámaikat.

A vezérek voltak-e hibásak, vagy
a hadsereg? Ne tegyünk szemre-
hányást külön egyiknek se. Egy-
formán hibáztak, mikor beadták a
derekukat a szép ígéreteknek, mi
azonban semmi biztosítékot nem
nyújtott, hogy a leszerelésért kár-
pótlást kapnak.

A mai helyzetet már a független-
ségi pártok sajtói se merik nem-
zeti diadalnak feltüntetni. Fegyver-
szünetnek mondják a jelenlegi álla-
potot. Fogadjuk el ennek. Mért
nyújtunk akkor minden módot
Ausztriának arra, hogy a jövő har-
cot gazdagon kezdhesse meg s
miért fosztjuk meg magunkat min-
den erőtől? A fegyverszünetben
gyűjteni szokták az erőt, mi pe-
dig pazaroljuk és nem gyűjtjük. A
legnagyobb ellenségünket, az osz-
trák hadsereget erősítjük legjobban
arra a harcra, amelyet a nemzet
sértett önértete nemsokára újra
fog megkezdeni. De hogy mily re-
ményekkel, azt ma még meg nem
lehet állapítani anélkül, hogy a
szükséges harctól el ne vegyük az
ország kedvét.

A kvóta. A két kvótabizottság még
nem lépett érintkezésbe egymással,
de mindkettő tagjai előre tudják, hogy meg-
egyezésre jutni nem fognak. Beck Vladi-
mir báró kormányképességének nagy
érdeke, hogy a Reichsrath szemében
erősen osztrák politikát üzzön. Az osz-
trák kvóta-deputációra befolyással nem
volt, de a mennyire a küldöttség tagjai-
val a kvóta-kérdésről tanácskozott,
maga is osztotta azt az örüti nézetet,
hogy a kvóta eddigi aránya Ausztriára
hátrányos. Ez a viselkedése érthető. A
magyarozata az, hogy a közös terhek
megosztásának arányszámát ismét királyi
döntés fogja megállapítani.

Osztrák politikai körök a két kvóta-
küldöttség munkaprogramjáról azt be-
szélik, hogy megállapodásra csak egy
dologban fognak juthatni. Az idén tudni-
illik nemcsak a folyó évre kell megállá-
pítani a kvótát, de visszamenőleg is, az
exlex egész idejére. A küldöttségek a két
kérdést külön-külön tárgyalják. A jövőre
nézve a magyarok a magyar résznek a
leszállását követelik, az osztrákok vi-
szont a fölemeléstét. A multat illetően
azonban mind a két bizottság azt az
álláspontot kell hogy képviselje, hogy
elfogadják a régi kvótát, amelynek ará-
nyában egyébként már fedezetet is talál-
tak a közös költségek. Azért mondjuk,
hogy ezt az álláspontot kell képviselniük
mert a két kormányelnök a felséget már
ebben az irányban informálta.

A felség már tud róla, hogy a két
küldöttség a multa nézve a kvóta-kér-
dést intézi a jövőre nézve azonban a
döntést az uralkodóra hárítja. A király
pedig a statusquon nem változtat. Ott
vagyunk tehát, ahol voltunk. Az osztrák
kétféjű sas ráfekszik Magyarországra és
kegyetlen szívósággal szívja a vérünket,
a pénzünk, életünk erejét. Esztendő-
esztendőre hisszük és reméljük, hogy
legalább egy lépéssel visszazoritjuk az
osztrák vérszopót s mikor a cselekvés
ideje elérkezik, ismét gazdagabbak va-
gyunk egy csalódással. De gazdabbak
vagyunk egy újabb érvel is arra, hogy
nem tudunk megerősödni, amíg radikáli-
san nem szakítunk. A függetlenségi-
és negyvennyolcas párt programjának meg-
valósítása az egyetlen út és mód, hogy
államiságunk függetlenségét elérjük. Ak-
kor aztán nem lesz közös költség s nem
lesz királyi döntés sem.

**A képviselőház munkapro-
gramja.** A magyar képviselőház
pénzügyi bizottsága a költségvetést
rögtön a delegáció plenáris ülésén
után fogja tárgyalni. A tizcnkét nap
mulva újra összeülő képviselőház
mindenekelőtt a felirati tervezetet
fogja tárgyalni, melyet a holnapra
hirdetett formális ülésen nyújt be
a bizottság előadója. A felirati vi-
tának legbőségesebb témája hir-
szerint a nemzetiségi kérdés lesz,
mert a nemzetiségi képviselők sorra
fölszólalni készülnek. De szóba ke-
rülnek a delegációs ülésszak ese-
ményei is. A felirat után kerül a
sor a költségvetésre és egy-két ki-
sebb javaslatra.

Continua l'esposizione delle meraviglie.

Abbiamo veduto dunque nell'ul-
timo nostro articolo sulle meravi-
gliose geste, o meglio non geste
del deputato di Fiume, l'unico uo-
mo atto alla grande missione, che
Francesco Kossuth, dopo averlo
prescelto a rappresentare Fiume al
Parlamento, per farsene un consi-
gliero nella risoluzione delle scot-
tanti questioni economiche di Fiume,
ora che l'ha al fianco, non sa
punto giovarsi di tanto insuperabil
senno, e non pur non lo consulta, ma
non gli dice neanche le sue inten-
zioni. E' in frequenti colloqui, è
vero, col deputato di Fiume; ma
in essi parlano di tutto fuorchè di
Fiume. Ed è naturale; tanto uomo
com'è il nostro deputato è chiama-
to a più alta missione, a indicare,
vale a dire, a Kossuth come egli
debba contenersi nelle quistioni fra
l'Ungheria e l'Austria, perchè la
prima assicuri la propria indipen-
denza. Oh! verrà, verrà il tempo
in cui Kossuth farà tesoro dei lu-
mi unici che soltanto dal deputato
di Fiume gli possono venire.

Per ora Kossuth lascia sventu-
ratamente inattivo il grande senno
del suo prescelto consulente.

Il deputato lamenta inoltre can-
didamente, nel suo discorso, citato
nel nostro ultimo articolo, che an-
che Wekerle non gli parli chiaro
e che il programma del presidente
dei ministri (voleva certo dire del
ministero, poichè il deputato non

può ignorare che il presidente dei
ministri espone non il programma
proprio, ma quello del gabinetto)
perciò che riguarda le nostre scot-
tanti quistioni economiche, l'orga-
nico ulteriore sviluppo di Fiume, è
alquanto vago. Sarebbe stato assai
bene che il deputato dicesse per-
chè coteo programma sia vago;
ma è questa pure una delle tante
cose che non sa e pur dovrebbe
sapere?

Ma non occupiamoci di ciò. Ciò
che importa constatare si è che l'ar-
ditissimo candidato si è rivelato un
timidissimo deputato. A esplodere
qualche sparata delle terribili anti-
che, bisogna che ritorni in seno ai
suoi, ove qualunque cosa dica o
faccia, l'applauso gli è ognora as-
sicurato. Ma che concetto si è fatto
il deputato di Fiume della sua mis-
sione? Non crede dover fare altro
che venirci a narrare piagnucolan-
do che il programma di Wekerle
è vago, che non sa ciò che pensa
Kossuth, che i fiumani non sono i
beniamini del governo? Il program-
ma di Wekerle è vago? Ebbene
era suo dovere e diritto di invitare
il presidente dei ministri a chia-
rirlo. Doveva farlo in Parlamento,
allorchè Wekerle espone il pro-
gramma del governo. *Hic Rhodus,
hic salta.* Là in Parlamento doveva
mostrare ai suoi elettori ch'egli sa
tutelare i diritti di Fiume. Gli e-
lettori lo hanno mandato a rappre-
sentare i loro diritti, a farsi inter-
prete delle loro legittime pretese,
dei loro giusti desideri. Egli ha
solennemente, magniloquentemente
promesso di fare tutto ciò, assicu-
rando esser l'unico che sapesse,
che potesse farlo. E invece ha ta-
ciuto! Come da tutte le altri parti
fu espresso il giudizio sul program-
ma del ministero, il deputato di
Fiume doveva farlo per ciò che ri-
guarda Fiume. Egli al Parlamento
non è soltanto membro del partito
costituzionale — per forza — è so-
pratutto il deputato della libera città
di Fiume e suo territorio, *del cor-
pus separatum*, che, com'egli disse
mille volte, ha speciale posizione
politica, speciali diritti, autonomia
tutta propria; e a dimostrare la ve-
rità di tutto ciò, a difendere que-
sta specialità di condizioni e diritti,
ed egli ha assunto il nobile impegno
superbamente affermando ch'egli
era il solo, l'unico capace a sod-
disfarvi. E tacque!

Evidentemente questa specialità
di diritti e di situazione politica
non è riconosciuta; altrimenti il di-
scorso del trono ed il programma
del ministero vi avrebbero almeno
accennato. E dinanzi a questo gra-
vissimo fatto il deputato di Fiume,
sebbene l'uomo unico atto a tanta
missione, rimane silente, sempre si-
lente! Egli doveva dimostrare a
Wekerle perchè il suo programma
rispetto a Fiume è vago; indicargli
ciò che il governo dovrebbe fare
per risolvere le scottanti questioni
economiche di Fiume, l'organico
ulteriore suo sviluppo. Ma il de-
putato ha creduto che il silenzio
sia il miglior modo di tutelare i

grandi interessi a lui affidati ed è venuto a Fiume a narrarci che cosa ha fatto il governo, che cosa ha fatto il Parlamento!

Ma noi diciamo menzogne, noi diciamo sciocchezze. Il Dr. Kuscher ci ha assicurato che il deputato ha saputo difendere tanto bene difendere al Parlamento, notate bene, i diritti nazionali e amministrativi di Fiume, che la nostra città ne può andare orgogliosa, il deputato ha assicurato che la fiducia che si è sinora meritata non potrà venire mai meno poiché egli continuerà così bene difendere costesti diritti. Che volete elettori di più? Se ancora non siete contenti, si può proprio dire che siete addirittura incontentabili. Andatevene lieti e orgogliosi ch'è ne avete ben d'onde!

Dacché esiste nel mondo il regime parlamentare, s'intende nel suo carattere di espressione della sovranità popolare, vige il costume, logico e naturale d'altronde, allorché un deputato parla ai suoi elettori, ch'egli parli di quella situazione, ma per rilevare ciò che essa richieda egli faccia nell'interesse dei suoi rappresentanti. Ma dal deputato che Fiume deve andare giustamente superba di avere adesso, l'unico che possa degnamente rappresentarla, non si poteva attendere che egli si abbassasse a imitare l'esempio altrui. Egli è un *unicum*, un deputato di genere insuperabilmente elevato, da non confondersi col volgare degli altri, e quindi sarebbe sciocchezza pretendere ch'egli faccia come fanno gli altri. Egli quindi tiene per sé ciò che intende fare per la difesa dei diritti di Fiume, e in compenso insegna agli elettori ciò che devono fare essi! Non è questo un deputato nel senso più elevato e più logico della parola? Difendere i diritti di Fiume è cosa troppo inferiore alla sua grandezza, a lui spetta ben più alta missione: insegnare agli elettori, ai cittadini in genere che cosa devono fare essi a difesa dei propri diritti. Sarebbe crederli ingenui e insieme superbi supponendo che abbiano inteso ebbene un esecutore della loro volontà; la dignità dell'eletto non consentiva un mandato così modesto, così volgare; essi hanno pensato ebbene un maestro che insegni loro come debbono contenersi che cosa debbono fare perché egli li conduca al conseguimento degli scopi patriottici che per la grandezza e prosperità di Fiume devono essere raggiunti. La prima lezione egli l'ha già impartita; attendano le altre. Un deputato che parli al Parlamento! oh, questo è cosa comune; ma un deputato che insegni ai propri elettori il loro dovere, questo è grande bello, soprattutto nuovo, originale.

A nemzetiségi párt értekezlete. A nemzetiségi párt kedden délután 5 órakor, Polit Mihály elnöke alatt értekezletet tartott. Az értekezletet a párt jövőbeli magatartása felett folytatott beható eszmecsere, valamint a párt országos szervezéséről is. Ugyancsak foglalkozott az értekezlet a felirati bizottság által elkészített felirat-tervezettel, amelyet általánosságban elfogadott.

Az igazságügyi kormány és a nemzetiségek. A kormány felhivatalosa által kolportált az a hír, hogy az igazságügyi-ministeriumban a választói jog küszöbön álló reformjával kapcsolatban komoly gondoskodás tárgyát képezi a nemzetiségi igazságok üldözésének, nevezet-

sen a büntető törvénykönyvnek a nemzetiségi lázadásra, a nemzetiségi igazságtalanság és a választói jog elvesztésére vonatkozó szakaszainak szigorítása, illetőleg módosítása a nemzetiségi pártban érthető feltűnést keltett. A pártban az a vélemény nyert kifejezést, hogy ez a tervezet arculcsapása a választói jog általánosításának. A magát demokratának valló kormánytól joggal elvárhatja mindenki, hogy a reakciót szolgáló tettekkel ne kompromittálja a demokráciát. Egyébként a párt minden rendelkezésére álló eszközt kész felhasználni, hogy az általános választójogot ilyenfajta merénylettekkel szemben megvédje.

Rajzkiállítás az iskolában.

Bevégződvén az iskolaév, érdeklődve nézzük a felsőbb iskolák rajzkiállítását. A rajzta: itás terén újabb nálunk is beállott változás új életet vitt az iskolák falai közé.

Az új irány végleg szakít a régi iskolával. A gipsz- és lapminták szolgáló helyett alkalmat nyújtanak a növendékeknek arra, hogy azon tárgyakat rajzolják le a gyakorlati órákon, mik előttük állanak, mikben megakad a pillanatuk. Ez az újabb rajzitanítási módszer sokkal könnyebb és értékesebb, mint az előbbi volt. A gyermek mulatságot, szórakozást lel a rajzolásban, ha nem kényszerítik a tanterv száraz előírásainak eleget tenni.

Sajnos azonban, hogy az új, szabad iránynak még nem minden rajzitanár a híve. Nehezen tudnak megbarátkozni a gondolattal, hogy gyermeklételekre és a tehetségre mennyivel áldásosabb hatású a korlátokat mellőző liberális nevelés.

Egyébiránt leginkább az az oka ennek a konzervatívizmusnak, hogy az új irány felkarolása míg a tanulók helyzetét megkönnyíti, a tanítónak — több gondot ad. Tehát a kényelem kérdésén mulik az egész dolog.

Kétségtelenül, egyszerűbb, könnyebb dolga van a rajzitanárnak, ha körülbelül mondjuk harminc növendékkel egyetlenegy mintát másolat. Nehezebb a teladata ha mindegyik növendéke szabadon választott tárgyakat rajzol.

A rajzitanároknak ez a része még többségben van. Elkeseredetten küzdenek az új irány ellen; mely elrabolja néhány órára hetenkint a kényelmüket. Az a tudat, hogy a szabad rajzitanítási módszerrel számos fejlődő gyermekelmét kímélnek meg a haszontalan kinlódástól, nem lelkesíti őket. Az sem okoz nekik nagy főfájást, ha a tehetségük nem fejlődik, sőt még a meglevőt is tönkreteszi a száraz, korlátok közé zárt rendszer.

Már pedig éppen a rajzitanítás terén érvényesülhetne leginkább az az elv, hogy: rendszerünk az legyen, hogy *ne legyen rendszer*. Értve ezt úgy, hogy a növendék a hajlamától, lelki vágyaitól indítva keressen magának tárgyat, mit rajzoló eszközével megörökíteni *vágyakozik*.

Szóval, a *vágyat* kell a gyermeklelkében fölbreszteni. Szunyad az minden lélekben s amint annak szárnyat lehet adni bölcs módszerrel, úgy annak szárnyát is szeghetjük az elavult rendszer embertelen eszközével.

A régi iskola, az ó-görög és római gipszszobraival, ornamentikáival, minden kedvet kipusztított a gyermekekből a rajzolás művészetét. Hideg, élettelen tárgyak lemásolása nem is ébreszthet a mai kor gyermekében lelkesedést. A haladás korszakában egy nagy visszamaradás még ma is az ó-kor görög iskoláinak követése.

Vegyünk egy *fiumei* példát a két iskola összehasonlítására. Nézzük meg az *áll. polgári fiúiskola* és az *áll. felsőbb leányiskola* rajzkiállítását. Amott még a régi módszer uralkodik; emitt az új. Ott a kényelem, itt a szorgalom. Mert az új

iskola fáradságosabb a rajzitanítónak, de szebb fényt is vet egyben a lelkiismeretére és hivatottságára.

Az áll. polgári iskola rajzkiállítása a fásult gyermeklelkek kényszerült produktumait mutatják. Minden vonásról leri a kényszer, az unalom. Egyéniség sehol. Mennyit nyújtózkodhatott a rajzoló növendék, míg valahogy sikerült lemásolnia az ábrákat, mik *idegenek* voltak előtte, mik mindenkör hidegen hagyták, sőt láttukra a klasszikus kor minden hűvössége és ridegsége vette hatalmába az impressziókra fogékony lelkületüket.

Az áll. felsőbb leányiskola rajzitanárnőjét, *Dunay Zoltánnét* elismerés és érdem illeti meg eredményes munkájáért. Növendékeinek eredménye ékes tanúság a lelkiismeretes buzgalomra. A szabad természet iránti szeretet nyitvánul meg a tanulók munkáin s kitünő bizonyítékot adnak arra, hogy az új iskola a növendékek lelkét nemesíti s a tehetségnek szárnyát bontja.

A rajzkiállításon számos jeles munka van. Sikerült rajzok, akvarellek vonják magukra a figyelmet. Szép vízfestményeket, formás ceruzarajzokat láttunk *Della Mottától* és *Ybl Idától*.

A kézimunkát vezető tanítónő sok szép mintát lelhetne növendékei részére a rajzkiállítás munkái közül.

Hevess Pál.

HIREK.

— **Személyi hír.** *Rippl-Rónai* József festőművész tegnap este Fiuméba érkezett s egy hétig marad itt.

— **Trieszt helyett Fiume.** Megemlékeztünk már arról a körlevélről, amelyet a Hangya, a Magyar Gazdaszövetség által alapított fogyasztási szövetkezetek központja a vele összekötötésben álló fűszer és gyarmatáru-importőrökhez intézett s amelyben felszólítja őket, hogy áruikat ezentúl Trieszt helyett *Fiume* felé irányítsák, miután nincs célja annak, hogy a magyar fogyasztóközönség rendelkezési az osztrák kikötő forgalmát gyarapítsák. Fontos dolog ez, ha meggondoljuk, hogy a Hangya ma már a magyar fogyasztók ezrei nevében beszél s tehát miután a legnagyobb rendelők közé tartozik, föl lehet tenni, hogy a kérdéses cikkek importőrjei teljes igyekezettel azon lesznek, hogy eleget tegyenek a felhívásnak. Bárha már ott tartanánk, hogy a Hangya tiszser és százszor annyi fogyasztót jelentene, mint amennyit jelent ma, mert a Hangya bástyái mögöl a magyar fogyasztóközönség csakugyan diktálhatna a importőröknek, szinte egy csapásra megkétszerezhetné Fiume tengeri forgalmát és mindezek mellett mosolyogva szemlélhetné az osztrákok pukkadását. Feltétlenül kívánatos azonban, hogy a mai viszonyok között is a Hangya fölhívása ne maradjon kiáltó szó a pusztában s hogy tiszteletreméltó erőfeszítésének annyi eredménye legyen, amennyi éppen lehetséges. Elősegíthetné ezt különösen a magyar kormány olyan tarifapolitikával, amely a Fiumén át való szállítás tarifáit a Triesztiekkel egy színvonalba helyezné. Mert hiába való minden felszólítás és minden panasz addig, míg az importőr kereskedő ki tudja mutatni, hogy a távolabb fekvő Triesztből olcsóbban hozzák fel az árukat Budapestre, mint Fiuméből. A Hangya akciója az illetékes köröket arra készíthetné, hogy a szóban levő tarifákat sürgős revízió alá vegyék.

— **Leégett színház.** Rómából jelentik: A messinai Mazzini-színház kedden

reggel tüzvész elpusztította. Hajnalban sűrűn ismétlődő, fűlsiketítő dörgés riasztotta föl álmukból a Villa Mazzini negyedének lakóit. A Mazzini-színház lángban állott. A tűz már akkor nagy arányokat öltött és veszedelemmel fenyegette a szomszédos házakat. A Szt.-János-templom teteje szintén fűzet fogott. A kivonult tűzoltóság és rendőrség csak azon fáradozott, hogy a tűz terjedését megakadályozza, mert a színházat megmenteni nem lehetett. Két óra múlva az egész színház fűstölögő romhalmaz volt. A megelőző esten Giovanni Novelli társulata a „Polgári halál”-t játszotta benne s egy órával az előadás után az egyik proscenium páholyból megfoghatatlan módon lángok csaptak ki, amelyek az elegáns faépületben bőséges táplálékra találtak. A környék lakossága már régóta panaszkodott a színház tűzveszedelmes volta miatt, de a hatóság mindannyiszor engedett a tulajdonos kérésének és nem rendelte a színház átalakítását, ami nagy költségbe került volna. A kár körülbelül 300.000 korona, amiből a szintársulat vesztesége 50.000 koronát tesz ki. Emberélet nem pusztult el.

— **Vasutasok köréből.** A múlt évben megalakult, de különösen ennek fiumei kerülete örvendően gyarapszik és szilárdul. Ez összefüggésben van a szövetség céltudatos közhasznú működésével. Ma este a vasutasok újból gyűlést tartanak a megalakulandó fogyasztási szövetkezet megállapítása végett; holnap este 6 órakor pedig a fiumei kerület választmánya tart ülést a pozsonyi országos gyűlésre kiküldött megbízottak beszámolójának átvétele végett. Tárgyszorozaton lesz továbbá egy kerületi értesítő kiadása. A választmányi gyűlést *Lorber* József elnökletével tartják meg.

— **Kossuth-gyalázók Amerikában.** A *Nap* írja a következő felháborító esetet: Kun János építész, aki tegnapelőtt tért haza Clevelandból, jelenti, hogy ott a múlt hónapban ismeretlen kéz meggyalázta Kossuth Lajos szobrát. Az éjszaka leple alatt rongyos ruhába öltözötték, fejébe rongyos cowboy-kalapot nyomtak s kezébe boros palackot tettek s az egész szobrot sárral kenték be. Igen valószínű, hogy a kivándorlott nemzetiségek között bujkáló izgatók követték el a határtalan izléstelenséget. A clevelandi magyarok eltussolták az ügyet, ne hogy botrány keveredjék belőle.

— **Kivándorlás.** A newyorki „Bevándorló” című magyar lap írja: A múlt héten nagyon csökkent a magyarországi bevándorlás, mert mindössze ezernegven-heten érkeztek Magyarországból Amerikába. Ez arra vezetendő vissza, hogy a hajók járatában némi rendtelenség állott be. A visszamaradtak szaporitani fogják a jövő heti bevándorlás számát. A múlt héten Amerikába érkezett 170 magyar, 385 tót, 156 sváb, 258 horvát és 87 oláh.

— **A hadgyakorlatok elmaradnak.** A hadügyminiszter az összes hadtestparancsnokságokhoz intézett, mely szerint Magyarországon és Horvátországban az idén a nagygyakorlatok elmaradnak. A rendelet ezt a csapatok csekély állományával és azzal okolja meg, hogy az ujonckor bevonulásakor augusztusban a csapatoknak állomáshelyeiken kell lenniük. A dandár- és ezredgyakorlatokat azonban megtartják.

— **A tisztviselő-kirándulás elhalasztása.** A tengerparti m. kir. állami tisztviselők egyesülete az e hó 18-ára tervezett obrovazzói kirándulást elhalasztotta a jövő vasárnapra, június 24-ére. Ez a kirándulás, mely a *morlakai csatornán* és a *novigrádi tengeren* keresztül föl a *Zermanja fölön* Obrovazzoig lesz, a legremekesebb tengeri kirándulás, melyet

Fiuméből egyáltalában megtenni lehet. Az utazás végig megy az egész magyar tengeremlék mellett, majd rendkívül szűk csatornába vezet, melynek bejárata csak az utolsó pillanatban válik láthatóvá és azután újból bejut a hajó tágas tenger-részbe, melyből látszólag meredek sziklafalnak iramodva jut csak be a gőzös a magyar állam és Dalmácia közt határfolyót képviselő Zermanjába. A felutazás a folyón, valamint a visszajövetel is páratlan szép látványt nyújtanak.

Az indulás reggel öt órakor történik Fiuméből, a visszajövetel pedig éjfél után. Hogy a résztvevők napközben kellő kényelmet találhassanak a résztvevők számának maximumát 65 személyben állapították meg. Ezen szám betelése után tehát további előjegyzések nem fogadtatnak el. A ki még kényelmesebben óhajtja az utat megtenni, szombaton délután előre utazhatik Zenggig, hol a gőzös vasárnap 8 órakor reggel felfogja venni őket. Néhányan a hajón is tölthetik az éjszakát, ha a „Liburnia“-n nyújtott kényelemmel megelégszenek.

A részvételi díj ezen kirándulásra a tisztviselő egyesület tagjai részére személynként 8 korona, háromtagú család részére 20 korona, négy vagy többtagú család részére 26 korona; nem egyleti résztvevők számára személynként 12 korona, családonként 30, illetve 40 korona. Az előjegyzéseket a részvételi díjak lefizetése ellenében elfogadja Fodor Gábor egyesületi pénztáros (Dohánygyár) legkésőbb péntek délig. Kedvezőten időjárás, vagy kevesebb mint ötven résztvevő jelentkezése esetén a kirándulás más vasár- vagy ünnepnapra halasztatik el és az előjegyzettek részvételi díjaitak tetszésük szerint visszavehetik, vagy a következő kirándulásra való részvétel céljából bent hagyhatják. Az esetleg Zenggbe előre utazni óhajtók sziveskedjenek ezen szándékukat az előjegyzés alkalmával bejelenteni. Szintugy bejelentendő az, vajjon table d'hôte-t kívánnak-e a résztvevők a hajón megrendelni, vagy maguk gondoskodnak ellátásukról a hajón. A table d'hôte-ra jelentkezők részére villás reggeli, ebéd és vacsora fog együttesen tálatatni a szokásos hajókára mellett italok beszámítása nélkül.

— **Teatro Fenice.** La stagione va veramente a gonfie vele, del che ne siamo lieti, poichè gli artisti che ora agiscono al teatro Fenice sono degni di ogni più bella e più lusinghiera soddisfazione.

Questa sera è la serata dell'artista Mezzetti, veramente degno di stare a fianco del sommo Benini. Il Mezzetti sa ottenere effetti meravigliosi coi mezzi più naturali e semplici. Per la serata saranno date le produzioni seguenti: 1. „La Cavalerizza“, in un atto di Pohl, 2. „Pranzo di nozze“, monologo; Quel che piase a le done“, in 3 atti di F. Casari.

— **A reggeli lapok hírei.** Följelen-tés Achim Andras ellen. Békéscsabáról jelentik, Kliment Pál földbirtokos ma föl-jelentést tett a rendőrhatalóságnál Achim Andras képviselő ellen aratómunkások izgatása miatt. — **Emberölés.** Gordon Gábor nemrég szabadult ki a fegyházából. Hazajött és a borgóbesztercei havason pásztorokodott. A napokban szólváltás tá-madt közte és Morár Leontye pásztor között s Gordon késével agyonszurta Morárt. A gyilkost letartóztatták. — **Összeesküvés Roosevelt ellen.** New-York-ból jelentik, hogy a nyomozás kiderítette hogy a portlandi lengyel anarchisták összeesküvést szöttek Roosevelt ellen és már ki is volt szemelve az alkalom az elnök meggyilkolására. Az összeesküvést Salaskievicz, a portland-oregoni lengyel klub elnöke jelentette fel a rendőrség-nek és a nyomozás következtében a klubnak mintegy nyolcvan tagja van kompromittálva. — **Anarchisták bomba-vető-iskolája.** Zürichből jelentik, ott több orosz egyetemi hallgatót tartóztattak le, mert valóságos bombavető-iskolát tar-tottak fenn. A diákok az e hó 14-ikére virradó éjjel lepték meg lakásukon. Mind-egyiknek a lakása valóságos laboratóri-

um volt. Az anarchista diákok Zürich közelében gyakorló-teret tartottak, ahol a bombavetést próbálták ki.

TÁVIRATOK.

Uj képviselők.

Budapest, jun. 22. Barabás Béla lemondása következtében tegnap volt a választás Nagyváradon. Jelöltek voltak; Szokoly Tamás függetlenségi és Radó Ignác pártönkivüli. A választás késő este ért véget. Szokoly Tamást 978 szótöbbséggel képviselővé választották meg. — Ugyancsak tegnap volt gróf Batthyány Tivadar lemondása folytán a pécsi választás is. Pleininger Ferenc ügyvéd és Hemerli Imre keztügyáros függetlenségi jelöltek között. A választás a késő esteli órákban ért véget Pleininger Ferenc győzelmével, kit 235 szótöbbséggel választották meg képviselőnek.

Uj főispánok.

Budapest, június 22. A hivatalos lap mai száma a következő uj főispánok kinevezését közli: Csik vármegyébe Kállay Ubul országgyűlési képviselőt, Heves vármegyébe Szederkényi Nándor országgyűlési képviselőt, Hunyad vármegyébe Bornemissza Lipót bárót, Temes vármegyébe Kabdebo Gergely országgyűlési képviselőt.

Csekő Ferenc másodállamtitkár.

Budapest, jun. 22. A kereskedelmi miniszteriumban legközelebb betöltik a másod államtitkári állást. Az állásra Csekő Ferencet jelölték ki.

A kvótatárgyalások vége.

Wien, jun. 22. A kvótatárgyalások befejezését julius közepére alapítják meg hozzávetőleg.

A magyar kvótadeputáció.

Budapest, jun. 22. Földes Béla, a magyar kvótabizottság előadója ma kijelentette egy újságíró előtt, hogy a kvótadeputáció nem egyezik bele abba, hogy a közös vámjövendelmek fogyasztási adók gyanánt kezeltesse. Az osztrák kvótabizottságnak azt a követelését, hogy a kvóta arányát a népesség száma után állapítsák meg, abszurdumnak mondja.

Polónyi állapota válságos.

Budapest, jun. 22. Polónyi Géza igazságügyminiszter állapota tegnap este súlyosabb lett. Ma délbén kissé javult, de orvosa mégis aggodalommal van. Polónyinnál súlyos epebántalmat állapított meg. Korányi tanárt is elhivattak a súlyos beteg miniszterhez.

Lueger fogadtatása Bécsben.

Wien, jun. 22. Lueger, bécsi polgármester ma érkezett meg a bukaresti kiállításról. Az állomáson nagy tömeg várakozott rája. A keresztényszocialisták szonoka üdvözölte Luegert, miután a lelkesült-tömeg kifogta kocsija elől a lovakat és a rathausig húzta polgármesterestől. A tömeget Lueger is lelkesítette egy beszédben, melyben erős ellenállásra buzdítja őket a magyarorszidiok tulkapásai ellen.

Forongás Oroszországban.

Budapest, jun. 22. Rigából sürgönyzik: A dorpati rendőrezred fellázadt. A laktanyát katonák zárják körül.

A merénylő katona.

Kézdivásárhely, jun. 22. Szegfi-Bikszád község határán egy Szabó István nevű katona leszurt egy Kádár Virág nevű székelylányt s aztán fegyverével összevagdalta. A vizsgálattal a brassói hadbírószágot bízták meg.

Az orosz kormány lemond.

Budapest, jun. 22. Pétervárról jelentik: A Goreniki-kormány felajánlotta a cárnak a lemondását. Hir szerint az uj kormányalakítással Gerhardtot bízik meg.

I dazi di consumo.

Vienna, 22. La deputazione ungherese oggi riposa. Il deputato ungarico Bela Fördel disse al membro della Commissione alle quote, a giornalista ungherese che la deputazione ungarica non permetterà che i redditi delle dogane comuni siano manipolati come i dazi di consumo; mentre la deputazione alle quote austriaca vuole che tali redditi siano divisi in proporzione delle quote pagate da ciascuno dei due paesi.

Nuovo segretario di Stato.

Budapest, 22. Al ministero del commercio mancava un segretario di stato. A questo posto fu testè nominato Francesco Cseke.

Il ministro Polonyi.

Budapest, 22. — Com'è noto, il ministro della giustizia Geza Polonyi è da parecchio tempo ammalato. Il malè si è andato aggravando ed oggi il suo stato da motivo a gravi apprensioni. Oggi si è recato al suo letto il celebre medico, prof. Koranyi.

A nagyvilágból.

** **A rejtélyes utas.** Mint Tuniszból jelentik, a Sfaxba érkezett Deutscher Kaiser nevű német gőzös kapitánya közölte a spanyol rendőrséggel, hogy Óarcelonán Fan egy gyanus ember rejtőzött el a hajóban, a ki csak nyílt tengeren jött elő rejtékéből Eddig azonban vonakodott nevét megmondani. Lehotségesnek tartják, hogy az illető anarchista merényletbe van belekeverve.

** **Huszonegy évi némaság.** Érdekes hírt jelentenek Chicagóból. Egy Mendelsohn Lajos nevű ember, aki huszonegy éven keresztül néma volt és érthető szót nem tudott kinögni, a napokban a bátyjával beszélni kezdett. „Hallod ugyancsak nagy meleg van! A titokteljes gyógyulás hírére százak járnak a volt néma megtekintésére.

** **A spanyol nemesek.** A mondás azt tartja, hogy Spanyolországban annyi a nemes, mint másutt a légy. Az egyszerű nemesek sokadalmán kívül tekintélyes számmal vannak grandok, három osztályba sorozva, De érdekes, hogy akármily rangja is van egy spanyol grandnak, még sincs köztük abszolute semmi különbség előjogokra nézve. Az egyszerű báró csak annyi, mint Prim hercege, vagy Alba herceg. Valamennyi földött fővel állhat a királyá elé s régebbi időkben helyet foglalhatott mind a királyné taburetjén. Azután királyi ünnepeken betűrendben állítják fel a grandokat a tökéletes egyenlőség illusztrálására. A grand elnevezést különben V. Károly adta nekik.

** **Választási korrupció Angliában.** Az angol választási rendet mindig mintaképpen emlegették nálunk. Pedig Angliában sem minden szinarany. Akármilyen szigorú törvények szabályozzák is a választásokat, a korrupció azért Nagy-Britanniában sem ismeretlen tényezője a képviselőválasztásoknak. A petícióval megtámadott mandátumok dolgában a törvényszékek indítják meg és vezetik ott a vizsgálatot. Csak a minap semmisítette meg a bíróság egy unionista képviselő megbízó-levelét, mert kiderült, hogy a megengedettnél több hordó sört csapoltatott választói számára. A korrupció tehát meg volna Angliában is, csakhogy szesz gyorsasággal követi nyomon a nemezis is.

** **A spanyol királyné, mint divat-ujtató.** A fiatal spanyol királynének már is megvan az első sikere, még pedig a divat terén. Mint ugyanis spanyol lapok írják, a fiatal királyné új divatcikket honosított meg Spanyolországban. „Napvédő“ a neve ennek az újdonságnak és arra szolgál, hogy a szemet megóvja a nap vakító fényétől. Olyan a formája, mint a lorgnettenek és nyele ezüstből, aranyból vagy teknősbéka csontból készült. Az üveglencsék helyén széles, gyöngyházzsínű szalag van, melyet zöld-selyemcsipkézettel díszítenek. A „napvédő“-nek a napernyővel szemben az az előnye, hogy nem foglal el nagy helyet és így nem okoz járásközben forgalmi zavart. Az új divatcikket a királyné Angliából hozta magával, ahol az udvar hölgyei már régebben használják a „napvédőt.“

** **A khedive a Bosporus partján.** Konstantinápolyból írják: Áprilisban a forró időjárás kezdetét veszi, sok muzimán család, a Libanon hegyiséget tartja a legkellemebb nyári tartózkodási helynek, az alkirály rokonságával, a Bosporus partjain telepedik le a nyári hónapokra, ahol az egyiptomiak legremekbebb kastélyai emelkednek. Az egyiptomi vendégeket különben kedvelik a Bosporuszpartján. Sok pénzt hoznak magukkal, háremjeik elegáns külsején pedig úgy a hívó muzulmán, mint a hitetlen gyaurn szeme szívesen gyönyörködik. A mult évben Abbas khedive mostani lakása fölött nagy területeket vásárolt meg és ott gazdagságához mérten nagyszerű palotát épített. Ez már közel is van a befejezéshez, de az összes munkát váratlanul beszüntették. A palota egyik tornya ugyanis mintegy tíz meternyre emelkedik fel a tető fölé, ezt persze észrevette egy kém és kisütötte arról, hogy az egyik oldaláról nagyon jó kilátás nyílik a Jildiz kioszkra, a másik oldaláról pedig messze be lehet nézni a Fekete-tengerre. A lehetőség tehát meg volna ahhoz, hogy a khedive jelvényt folytasson az orosz flottával. A szultán persze értesült erről, és megparancsolta, hogy a tornyot hordják le, az építkezést pedig rögtön szüntessék be.

Hela szájviz,

Sternbach gyógyszerésznél táblácska alakban, a jelenkor legjobb szájvize. Elismerő levelek Trani grófné ő királyi fensége, báró Weigel tábornagytól, stb. stb. Egy üveg ára 1 korona. Abbazia-gyógyszertár.

Grand Hotel „MIRAMARE“

Cirkvenica.

Az adriai tengerpart legújabb és legmodernebbül berendezett szállója.

Szives tudomására hozzuk a tengerpartunkat felkereső T. cz. közönségnek, hogy

elsőrangú nivón álló szállónk 70 fényesen berendezett szobával, gyönyörű terrasszokkal, külön nagy étteremmel és külön kávéházi helyiségekkel a napokban megnyílt.

Gyönyörű árnyas park; fekvés közvetlenül a tengerparton, remek kilátással. Fürdők a házban villanyos világítás, lift és minden modern kényelem. Előkelő konyha polgári áron.

Penzió lakás nélkül 6 korona. (Reggeli: kávé, tea vagy csokoládé vajjal s kenyérrel; Délben: 5 fogás; Este: előétel, sült, sajt vagy gyömolcs.)

Hosszabb időre külön megállapodások.

Szállóigazgató: Ádám Jenő, a budapesti „Hungária“ szálló tiz éven át volt, előnyösen ismert igazgatója.

Mindennemü felvilágosítással szivesen szolgál

az igazgatóság.

Restaurant „CIRKVENICA“ Vendéglő

CIRKVENICA.

E' il ritrovo dei fiumani e da tutti coloro che desiderano trovare conforto cibi appetitosi, l'eccellente birra della fabbrica di Pilsen (fondata l'anno 1842) tratta dalla fonte migliore, servizio pronto, inappuntabile, e prezzi mitissimi. specialmente per compagnie di ospiti, o anche per singoli ospiti, se faranno pui lunga dimora.

Dev.mo
bGariele Valjak.

A nagyközönség kedvenc nyaraló- és kiránduló helyén megnyitottam a „Cirkvenica“-hoz címzett vendéglőmet. Pontos és gyors kiszolgálás mellett jó ételeket és elsőrendű pilseni sörökkel (alapított 1842-ben) szolgálak a közönségnek. Mérsékelt árakat biztosítottam. Csoportokbanm egyszálló vendégek, ugyszitén egyesek is, hosszabb tartoskodás estén árkedvezményben részesülnek.

Tisztelettel
Valjak Gábor.

A szusáki városi fürdő

(Brajdica.)

31 új fülkével kibővítve, most már 124 iülke áll a t. c. közönség rendelkezésére.

Nyitva reggeli 5 órától esti 9 óráig.

A fürdőárak:

Felnőttek számára egy fürdő 40 fillér, gyermekeknek 10 éven alul 20 fillér. Előfizetés 20 jegyre felnőttek számára 6 korona, gyermekek számára 3 kor.

Az igazgatóság.

T. cz.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Cantridán (Fiume mellett) a Wenitzky-fél. villában pensio Restaurant

RIVIERA

név alatt, egy a kor igényeinek teljesen megfelelő, minden kényelemmel ellátott első osztályu

Szállodát és vendéglőt nyitottam.

Nagy árnyékos kert, valamint gyönyörű szép sétányok a parkban, továbbá, kedvezőtlen idő esetén, villamvilágítással ellátott nagy

kellemes zárthelyiségek

állanak a n. é. vendégeim rendelkezésére.

Kimérésre kerül:

Pilseni-Urquell és müncheni-Hofbräu sör, kitűnő hazai (Domace) és külföldi borok.

Egyleteknek, asztaltársaságoknak, valamint bankettek rendezésére igen ajánlható.

Fő törekvésem a legjobb kiszolgálás és a lehető legolcsóbb árak számítása által a n. é. közönség bizalmát és megelégedését kiérdemelni. A n. é. közönség számos látogatását kérve, maradok

teljes tisztelettel
MULEY A.